

Hediye çeki uygulamasında belge düzeni hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	VERGİ USUL KANUNU
Özelge no	64597866-105[229-2014]-41
Tarih	10.04.2014

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

BÜYÜK MÜKELLEFLER VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Grup Müdürlüğü

Sayı : 64597866-105[229-2014]-41 10/04/2014

Konu : Hediye çeki uygulamasında belge düzeni.

İlgide kayıtlı özelge talep formunuz ve konuya ilişkin ek dilekçeniz ile şirketinizin ... işletmeciliği faaliyeti ile iştigal ettiği, ciro ve kârlılık hedeflerinize ulaşabilmek, müşterilerinizin işletmenize olan bağlılıklarının devamını sağlamak açısından piyasada pazarlama tekniği olarak kullanılan "Hediye Çeki" uygulamasının şirketinizce de yapıldığı, bu kapsamda kurumlara, firmalara ve nihai tüketicilere hediye çeki satışı yapıldığı;

Firma, kurum ve nihai tüketicilere satılan hediye çekleri ile herhangi bir mal teslimi söz konusu olmadığından hediye çeki satışlarının dekont verilerek belgelendirildiği ve alınan bedellerin de avans olarak muhasebeleştirildiği, hediye çeki kullanım sürelerinin 1 ay veya mali yıl sonuna kadar olmak üzere sınırlandırıldığı, faturanın satış anında düzenlendiği, ürünün tabi olduğu orandan KDV hesaplandığı ve kasada verilen hediye çeki tutarının ödeme aracı olarak kabul edildiği belirtilerek;

Hediye çeklerinin tesliminde fatura düzenlenip düzenlenmeyeceği, fatura düzenlenmesi durumunda KDV hesaplanıp hesaplanmayacağı, hediye çeki tesliminin KDV ye tabi olması durumunda uygulanacak KDV oranı, hediye çeki tesliminde düzenlenecek fatura ile mal teslimi sırasında düzenlenecek belgelerin (perakende satış fişleri) mükerrer hasılat kaydı ve KDV beyannamesi açısından nasıl değerlendirileceği, hediye çeki tesliminde fatura düzenlenmesine gerek olmaması durumunda dekont mahiyetinde KDV hesaplanmayan fatura düzenlenip düzenlenmeyeceği, düzenlenmesi durumunda bu faturanın Bs formunda bildiriminin yapılıp yapılamayacağı hususlarında Başkanlığımızdan görüş talep edilmektedir.

5520 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 6 ncı maddesinde, kurumlar vergisinin, mükelleflerin bir hesap dönemi içinde elde ettikleri safi kurum kazancı üzerinden hesaplanacağı ve safi kurum kazancının tespitinde Gelir Vergisi Kanununun ticari kazanç hakkındaki hükümlerinin uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun 38 inci maddesinde, bilânço esasına göre ticari kazancın teşebbüsteki öz sermayenin hesap dönemi sonundaki ve başındaki değerleri arasındaki müspet fark olduğu; bu dönem zarfında sahip veya sahiplerce işletmeye ilave olunan değerlerin bu farktan indirileceği, işletmeden çekilen değerlerin ise farka ilave olunacağı, ticari kazancın bu şekilde tespit edilmesi sırasında, Vergi Usul Kanununun değerlemeye ait hükümleri ile bu Kanunun 40 ve 41 inci maddeleri hükümlerine uyulacağı hükmüne yer verilmiştir.

Ticari kazancın tespitinde iki temel ilke geçerlidir. Bunlar "dönemsellik" ve "tahakkuk esası" ilkeleridir. Tahakkuk esası ilkesinde, gelir veya giderin miktar ve mahiyet itibarıyla kesinleşmiş olması, yani geliri veya gideri doğuran işlemin tekemmül etmesinin yanı sıra, miktarının ve işlemde kaynaklanan alacağın veya borcun ödeme şartlarının da belirlenmiş olması gereklidir. Bu esas dikkate alındığında, bir gelir unsurunun, özel bir düzenleme bulunmadığı sürece, mahiyet ve tutar itibarıyla kesinleştiği dönem kazancının tespitinde dikkate alınması gerekmektedir.

Diğer taraftan, 213 Sayılı Vergi Usul Kanununun 229 uncu maddesine göre, fatura, satılan mal veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticarî vesikadır.

Aynı Kanunun 230, 231 ve 232 nci maddelerinde ise faturaya ilişkin açıklamalara yer verilmiştir.

Bu hüküm ve açıklamalara göre;

- Şirketiniz tarafından hediye çeki bedelinin muhatabından (firmalar veya nihai tüketici) ilk tahsili sırasında tahakkuk eden bir tutardan bahsedilemeyeceğinden, alınan tutarın "avans" olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

- Avans hesabında izlenen tutarlar ise, kurumlar vergisi yönünden vergiyi doğuran olay alışveriş çekinin ibrazı ile birlikte mal veya hizmet tesliminin gerçekleştiği anda meydana geleceğinden, mal veya hizmet bedelinin karşılığı olan satış hasılatı tutarı da gelirin miktar ve mahiyet itibarıyla kesinleştiği ilgili dönemde hesaplara intikal ettirilecektir.

- Ancak, hediye çekinin satılmasına rağmen çekin geçersiz hâle gelmesi durumunda (süresinde kullanılmaması), şirketiniz tarafından tahsil edilen tutarın gelir hesaplarına intikal ettirilmesi gerekmektedir.

Öte yandan, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi (KDV) Kanununun 10 uncu maddesinin (a) bendi hükmüne göre vergiyi doğuran olay, malın teslimi veya hizmetin yapılmasıyla meydana gelmektedir. Aynı maddenin (b) bendinde, malın tesliminden veya hizmetin yapılmasından önce fatura veya benzeri belgeler verilmesi halinde, bu belgelerde gösterilen miktarla sınırlı olmak üzere fatura veya benzeri belgelerin düzenlenmesiyle; (c) bendinde ise, kısım kısım mal teslimi veya hizmet yapılması mutad olan veya bu hususlarda mutabık kalınan hallerde, her bir kısmın teslimi veya bir kısım hizmetin yapılmasıyla vergiyi doğuran olayın meydana geleceği hüküm altına alınmıştır.

Aynı Kanunun 20 nci maddesinde, KDV matrahının teslim ve hizmet işlemlerinin karşılığını teşkil eden bedel olduğu; bedel deyiminin, alıcının ödediği veya borçlandığı para, mal ve diğer şekillerde sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaat, hizmet ve değerler toplamını ifade ettiği hükmü yer almaktadır.

Yukarıda belirtilen tüm hüküm ve açıklamalara göre, ... işletmeciliği faaliyeti ile iştigal eden firmanızın kârlılık hedeflerine ulaşabilmek, müşterilerinizin işletmenize olan bağlılıklarının devamını sağlamak açısından pazarlama tekniği olarak kullanılan "Hediye Çeki" uygulamasından yararlanması kapsamında;

- Müşterilerinize hediye çeklerini bedel karşılığında teslim ettiğinizde, tarafınızca bir mal teslimi veya hizmet ifası söz konusu olmadığından alınan bedel katma değer vergisine tabi olmayıp müşteriler adına vergi mevzuatına göre fatura düzenlenmeyecektir. Söz konusu teslim karşılığında bilgi amaçlı olarak Vergi Usul Kanununda sayılan belgeler dışında bir belge düzenlenmesi ise mümkündür.

- Ancak, çekin süresinde kullanılmaması sebebiyle bedelin tarafınızda kaldığı durumlarda gelir yazılacak bu tutar için müşteri adına fatura düzenlemeniz mümkündür. Diğer taraftan, bu durumda tarafınızca herhangi bir mal teslimi veya hizmet ifası gerçekleştirilmediğinden katma değer vergisi doğmayacaktır.

- Kurumunuzca nihai tüketicilere teslim edilen hediye çeklerinin yine nihai tüketiciler tarafından kullanılması suretiyle firmanızdan mal veya hizmet satın alınması halinde, firmanızca müşterilere yapılan teslim ve hizmetlerin karşılığını teşkil eden bedel üzerinden teslime konu mal ve hizmetin tabi olduğu

oranda KDV hesaplanması, ayrıca nihai tüketici adına fatura veya ödeme kaydedici cihaz fişi düzenlenmesi gerekmektedir.

- Kurumunuzca gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerine teslim edilen hediye çeklerinin, söz konusu mükellefler tarafından nihai kullanıcılara teslimi sonrasında bu kişiler tarafından kullanılmasını müteakip, hediye çeklerinin nihai kullanıcılarına yapılan teslim ve hizmetlerin karşılığını teşkil eden bedel üzerinden teslim konu mal ve hizmetin tabi olduğu oranda KDV hesaplanması, ancak faturanın hediye çekinin teslim edildiği gelir veya kurumlar vergisi mükellefi adına düzenlenmesi gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

NOT: Mükelleflerce kurumsal müşterilere satılan hediye kartları/çeklerinin nihai tüketiciler tarafından kullanılmada belge düzeni hakkında 11.07.2018 tarihli ve 15439 sayılı (428 örnek sayılı) emsalle de bakınız.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 09.09.2026